

Lita Heiding til minne

I slutten av juli kom telefonen om at vårt kjære æresmedlem Lita Heiding er gått bort. Hun fikk hjerneslag og døde kort tid etter. Lita ville blitt 85 i januar. Så er enda en av hjørnesteinene i vår lille bransje gått bort, og vi må heretter møte utfordringene uten å kunne støtte oss til Litas kunnskaper og pågangsmot.

■ Det var i 1994 jeg ble godt kjent med Lita. Før dette var hun en mer perifer person jeg hadde stor respekt for. Jeg visste at hun ga ut *Vi & Vårt* som jeg abonnerte på, og jeg hadde lest der om mange temaer, blant annet forskning om kosthold og kreft, genmodifisert mat, sprøytemidler og tilsetningsstoffer, skadelig snop og brus, mikrobølgeovner, kravet om ren luft og mat. Lenge før de fleste av oss var våknet, var hun glødende opptatt av miljøsakene.

Da stor uro oppsto i 1994, etter at det kom et første forslag til helsepersonellov med NOU 1993:33, ble det tatt kontakt med Lita for å høre om hun ville bidra med råd. Det ville hun; Lita sa sjelden nei når hun var engasjert, og det var hun ofte. Hennes erfaringer som redaktør i *Vi & Vårt* gjennom mange år og tidligere fra andre redaksjoner, koblet med erfaringer fra et aktivt liv og politisk teft, gjorde at hun hele dette året kunne gi oss god hjelp. Det hadde kommet tydelige signaler både fra Stortinget og forvaltningen: "Bransjen må samle seg!" Det var en vanskelig og sår prosess å legge ned sine etablerte og kjære organisasjoner, men Lita "sparket oss på leggen" hver gang vi holdt på å glemme hva som var viktig.

Hun deltok på møter, og til slutt på generalforsamlingene i november 1994 i forbindelse med stiftelsen av NNH, holdt hun glødende innlegg om viktigheten av å gjøre grep. Vi kom i mål, og senere ble Lita utnevnt

til æresmedlem i NNH. Vel fortjent. I etterkant ser vi at samlingsprosessen var helt nødvendig. NNH er blitt et kraftsenter med stor faglig tyngde og integritet. Bransjen vår hadde sett helt annerledes ut uten et sterkt NNH. Lita forsto hva som var nødvendig, og ikke minst, hun ga oss troen på at vi ville få dette til. Et av hennes ordspråk var "Tro ikke

at noen få mennesker ikke kan få til noe!"

Etter denne nære prosessen trakk Lita NNH med der det var naturlig og der hun hadde innflytelse, og det hadde hun i flere sammenhenger. Da Helsekostbransjens Hovedorganisasjon ble dannet, ville hun ha NNH inn i styret. Hun så tydelig at det er et trekløver som er avhengig av hver-

andre; terapeutene, skolene og leverandørbransjen. Da Kreftforeningen skulle opprette sitt "Komplementærtutvalg", var det en selvfølge at også NNH skulle med. Gjennom årene har vi også hatt et bladsamarbeid hvor vi kunne informere hverandres lesere om viktige saker og hendelser. Hun har fulgt oss tett gjennom årene, alltid full av spørsmål, alltid like forarget på triksing og juksing, uærlighet og lureri.

Mange vet lite om denne allsidige og uredde damen, og jeg har lett frem gamle avisutklipp og sakset fra disse. Aftenposten skriver i anledning hennes 75-årsdag: "50 år gammel forlot Heiding stillingen som sjefredaktør i konsernet Hjemmet – Gutenberghus. Hun ville gjøre noe nyttig for samfunnet og etablerte landets første helse- og miljømagasin, Vi & Vårt. Det ble dømt nedentom og hjem, men kunne feire sine 20 år i 1996. Samme år mottok redaktøren Albert Schweitzer-prisen for sin innsats."

Lita har utrettelig fortalt om sammenhengen mellom miljø, ernæring og helse, og at hun ble upopulær i flere miljøer: "Jeg er blitt forsøkt kjøpt av multinasjonale selskaper, tilbudt hemmelige konti i Sveits og har motatt bombetrusler", forteller hun. En gang ble hun trukket for retten fordi hun hadde skrevet at et hårfargemiddel inneholdt ulovlige stoffer og var kreftfremkallende. Så grundig og så sikker var hun på hva hun gjorde, at hun i 1997, 72 år gammel, gikk i retten uten advokat. Men motparten, en kosmetikkigigant, trakk saken, til Litas forargelse. På Miljøkonferansen i Rio i 1992 holdt CNN-sjef Ted Turner pressekonferanse fordi han tilsynelatende var opptatt av miljøet. Lita spurte hvorfor CNN reklamerer for skadelige produkter. Han svarte at pengene jo må komme fra et sted. Lita parerte med at når jeg, en fattig journalist fra Norge, sier nei til slik reklame, så må også du kunne klare det. Hele salen kokte, og Lita ble etter dette fotfulgt av pressen. Dag og Tid

skrev 20. april 2002 at "Lita Heiding er den einaste nordmannen som har fått den mektige CNN-sjefen til å skjelve i buksene." Dag og Tid forteller videre om da Lita arrangerte den første nasjonale miljøvernkampanjen for norske skoler. 30 000 elever sendte inn svar på spørsmålet: Hva kan du gjøre for å bedre miljøet på jorda? Generalsekretærene for FNs miljøkonferanser i 1972 og 1973, Thor Heyerdahl, statsminister Trygve Bratteli, statsråd Bjartmar Gjerde og Thorbjørn Egner var blant jury-medlemmene.

Klassekampen hadde et portretintervju i 1991 under overskriften "Humla som kan fly". Lita hadde humla som symbol. Etter vitenskapsens lover om aerodynamikk kan ikke humla fly. Men det vet den ikke, derfor flyr den. De skriver at hun reiste ganske uforberedt til FNs aller første miljøvernkonferanse i Stockholm i 1972, og at disse tre ukene snudde livet hennes. 50 år gammel gjorde hun opp status og spurte seg selv hva det var riktig å bruke resten av livet på. Svaret var Vi & Vårt.

Det burde skrives en bok om Litas liv, om hennes engasjement i nærmiljøet, for utviklingshemmede, som veileder for syke som søkte hennes råd, om betydningen av å forankre det man gjør i solid kunnskap og forskning, og for samarbeid mellom alternativ medisin og skolemedisin. Hun sparket til høyre og venstre, kunne refse unge miljøaktivister med "Dere er altfor veike i kravene deres!". Gro Harlem Brundtland har fått så hatten passet fordi hun ikke gjorde nok på hjemmebane. Hun refset oss alle med at hver og en av oss har ansvar for å gjøre noe for miljøet på kloden vår.

Vi kommer til å savne den ranke og slanke skikkelsen, som oftest med turban eller rosa hatt. Hun var en allsidig person med like mange fasetter som det var folder i turbanen. Vi kan bare takke. Hun har gjort en forskjell.

sk@nnh.no

Registeret for alternative behandlere

Vær smart, bli "reg."

■ Vi oppfordrer igjen terapeutmedlemmer som ennå ikke har registrert seg - og som ikke har grunn til å vente, til å finne frem registrerings-skjemaet og fylle ut dette.

Trenger du å få tilsendt skjema og veiledningen på nytt, eller du vil ha hjelp til utfyllingen, så ring sekretariatet i NNH på telefon 210 13 700.

Terapiformer

Det er ikke alle av de terapiformene som NNH har godkjenning for, som er klare for det frivillige registeret. Når nye terapiformer klareres, vil medlemmene omgående få beskjed om dette.

Enhetsregisteret

Alle som vil registreres i det frivillige registeret, må først være registrert i Enhetsregisteret. Unntaket er: 1) den som er deltager i ansvarlig selskap som er registrert i Enhetsregisteret, 2) eller er ansatt hos arbeidsgiver som er registrert i Enhetsregisteret. Det må fremlegges dokumentasjon på ansettelsesforhold (§5.1 i registerforskriften). Vær obs! på at de som ikke registrerer seg, må svare for moms for sine tjenester fra 2010 selv om de har hatt momsfritak tidligere.

*Sigrun Kirkeberg,
Generalsekretær NNH*

Tips oss!

■ Kjenner du noen som har fått hjelp? Er du blitt omtalt i media? Sitter du på interessant stoff og opplysninger? Kontakt oss på epost redaksjon@nnh.no.